

Målnummer:	Ö240-84	Avdelning:
Domsnummer:	SÖ230-85	
Avgörandedatum:	1985-04-15	
Rubrik:	Fråga vid utmätning om tillämpning av 4 kap 18 och 20 §§ UB.	
Lagrum:	• 4 kap. 18 § utsökningsbalken (1981:774) • 4 kap. 20 § utsökningsbalken (1981:774)	
Rättsfall:	• NJA 1983 s. 410 • NJA 1983 s. 553 • NJA 1984 s. 375 • NJA 1984 s. 456	

REFERAT

(Jfr 1983 s 410 och 553, 1984 s 375 och 456)

För uttagande av obetald restförd skatt m m, som påförts D.W., samt av fyra borgenärers fordringar enligt dom eller slutbevis utmätte kronofogdemyndigheten i Täby distrikt d 13 juli 1983 en lastbil, Scania 141 med registreringsnummer (registrerings nr uteslutet här). D.W. försattes i konkurs d 20 sept 1983.

Nordsales Förvaltnings & Kredit AB (i det följande kallat Nordsales) anförde besvär i Svea HovR och yrkade upphävande av utmätningen under påstående att bolaget var ägare till den utmätta lastbilen.

I fråga om omständigheterna i målet hänvisas till vad som redovisas i HD:s beslut nedan.

HovR:n (hovrättslagmannen Anders Hedström, hovrättsrådet Westin och adj led Christine Möller, referent) anförde i beslut d 10 jan 1984: Nordsales har inte styrkt sitt påstående om äganderätt till den utmätta bilen. På grund härav lämnar HovR:n besvären utan bifall.

Adj led Nils Hedström var skiljaktig och anförde: Vid poliskontroll d 13 juli 1983 stoppades en Scania Vabis lastbil med registreringsnummer 591. Lastbilen framfördes då av en hos D.W., Vallentuna, anställd chaufför. Enligt en fordonsanmälan undertecknad av bl a D.W. skall fordonet d 15 juni 1983 ha övergått i D.W:s ägo från Stenbärjs Internationella transporter AB. I samma anmälan hade dessutom under rubriken "övrig anmälan" antecknats bl a "leasing Nordsales" samt organisationsnummer och adress. Kronofogdemyndigheten utmätte d 13 juli 1983 lastbilen för D.W:s skulder. Nordsales har i HovR:n anfört besvär över utmätningen och därvid gjort gällande att bolaget äger lastbilen alltsedan juli 1981 då den inköptes från Industrifinans AB, Stockholm, samt att lastbilen vid utmätningstillfället var uthyrd till Fjärrgodstransporter i Sollentuna AB. Till stöd för sin talan har Nordsales åberopat inköpsfaktura från d 17 juli 1981 enligt vilken Nordsales för en köpeskilling av 345 688 kr köpt lastbilen från Industrifinans. Nordsales har vidare åberopat kopia av leasingkontraktet undertecknat av både uthyrare och hyresman, från maj 1983 enligt vilket Nordsales till Fjärrgodstransporter i Sollentuna AB uthyrt bl a den aktuella lastbilen.

Lastbilen befann sig vid utmätningstillfället i utmätningsgäldenärens besittning. D.W. skall således jämlikt 4 kap 18 § UB presumeras vara ägare till lastbilen

om det ej framgår att den tillhör annan. En samlad bedömning av omständigheterna i målet ger vid handen att Nordsales - även om viss tvekan kan föreligga - ändå visat fog för sitt påstående om äganderätt till lastbilen. Enligt 4 kap 20 § UB skall, då lös egendom i vissa angivna fall utmäts trots att tredje man har påstått bättre rätt till egendomen, om skäl föreligger, föreläggande lämnas denne att väcka talan i saken mot utmätningssökanden och gäldenären. Departementschefen har (prop 1980/81:8 s 1211 nederst) uttalat att i fråga om särskilt värdefull egendom bör föreläggande kunna ges under lindrigare förutsättningar än eljest.

På grund av det anförda finner jag att besvären bör utställas till delgivning med klagandens motparter jämte föreläggande för dessa att inkomma med förklaring över besvären. Överröstad härutinnan finner jag mig ej lagligen kunna göra ändring i överklagade beslutet.

Nordsales anförde besvär och yrkade i första hand att utmätningen måtte upphävas och i andra hand att bolaget måtte föreläggas att väcka talan enligt 4 kap 20 § UB angående äganderätten till lastbilen.

Riksskatteverket hemställde att besvären skulle lämnas utan bifall. I andra hand medgav verket att bolaget förelades att väcka talan.

D.W:s konkursbo bestred ändring.

Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, RevSkr Graffman, hemställde i betänkande att HD måtte meddela beslut enligt följande: Skäl. Av handlingarna i målet framgår bl a följande. Lastbilen stoppades vid en poliskontroll d 12 juli 1983. Det framkom då att föraren var anställd hos D.W.. Vidare anträffades en kopia av end 15 juni 1983 upprättad och av bl a D.W. undertecknad fordonsanmälan vari angavs att äganderätten till lastbilen samma dag övergått från Stenbärjs Internationella Transporter AB, till D.W.. I nämnda anmälan fanns under rubriken "Övrig anmälan" antecknat "Leasing Nordsales". Lastbilen, som togs i beslag, utmättes d 13 juli 1983 för D.W:s skulder. I protokollen från utmätningförrättningen antecknades att D.W. samma dag i telefon uppgett att lastbilen "skall vara registrerad på honom, men att han bara lånar bilen av Fjärrgodstransporter i Sollentuna AB".

I betänkandet återgavs härefter vad Nordsales och riksskatteverket anför, i huvudsak överensstämmande med vad som upptas i HD:s beslut. Vidare anfördes i betänkandet:

Till bemötande av vad riksskatteverket anför har Nordsales uppgett att Nordsales Handels och Konsult AB förvärvade lastbilen 1981, att detta bolag i aug 1982 överlät bilen till Nordsales Förvaltnings & Kredit AB, som är ett för leasingverksamhet särskilt bildat helägt dotterbolag, samt att överlåtelsen av förbiseende inte anmälts till bilregistret.

Lastbilen får anses ha varit i D.W:s besittning då den utmättes. Den skall därför enligt 4 kap 18 § UB anses tillhöra D.W. om det ej framgår att den tillhör annan.

Av utredningen i målet framgår att lastbilen under lång tid före utmätningen varit föremål för leasing. Genom bl a det åberopade leasingavtalet från maj 1983 får anses utrett att det vid denna tidpunkt var Nordsales Förvaltnings & Kredit AB som var ägare och uthyrare av lastbilen. D.W. har ej själv gjort gällande äganderätt till bilen. I den av honom d 15 juni 1983 undertecknade fordonsanmälan har han angett att fråga var om ett leasingfordon. Att D.W. i denna anmälan antecknat sig som ägare av bilen står i överensstämmelse med de regler som gäller för registrering av fordon som innehas med nyttjanderätt för viss bestämd tid. Något stöd för att Nordsales skulle ha överlåtit lastbilen till D.W. föreligger inte. Under sådana förhållanden får det anses framgå att

lastbilen tillhör Nordsales. Utmätningen skall därför hävas.

Slut. Med ändring av HovR:ns beslut häver HD utmätningen.

HD (JustR:n Erik Nyman, Persson, Broomé, referent, Gad och Beckman) fattade följande slutliga beslut:

Skäl. Av handlingarna i målet framgår bl a följande. Lastbilen stoppades vid en poliskontroll d 12 juli 1983. Det uppgavs då att föraren var anställd hos D.W.. I end 15 juni 1983 upprättad och av bl a D.W. undertecknad fordonsanmälan angavs D.W. som "ny ägare" till lastbilen; som "registrerad ägare" upptogs Stenbärjs Internationella Transporter AB. I anmälan fanns under rubriken "Övrig anmälan" antecknat "Leasing Nordsales". I protokollet från utmätningsförrättningen d 13 juli 1983 antecknades att D.W. samma dag i telefon uppgett att lastbilen "skall vara registrerad på honom, men att han bara lånar bilen av Fjärrgodstransporter i Sollentuna AB".

Nordsales Förvaltnings & Kredit AB (Nordsales) har till utveckling av sin talan anfört i huvudsak följande. Nordsales äger lastbilen. Den inköptes från Industrifinans AB i juli 1981. I febr 1983 anmäldes till bilregistret att Stenbärjs Internationella Transporter AB var brukare av lastbilen. Av anmälan framgick också att det var fråga om ett leasingfordon som ägdes av "Nordsales". Lastbilen hyrdes herefter ut till Fjärrgodstransporter i Sollentuna AB. Den 27 juni 1983 godkände Nordsales detta bolag som brukare av bilen. Fjärrgodstransporter i Sollentuna AB hann inte registrera sig hos bilregistret som brukare av lastbilen före utmätningstillfället d 13 juli 1983. Vid detta tillfälle stod Stenbärjs Internationella Transporter AB alltså i bilregistret som brukare av bilen. - Till stöd för sin talan har Nordsales åberopat dels en faktura d 17 juli 1981 enligt vilken "Nordsales AB" köpt lastbilen av Industrifinans AB, dels en kopia av ett registreringsbevis från 1981 i vilket Nordsales Handels & Konsult AB upptas som (tidigare) "registrerad ägare" till lastbilen. Nordsales har vidare åberopat en kopia av en fordonsanmälan d 9 febr 1983 utvisande att "Nordsales" hyr ut lastbilen till Stenbärjs Internationella Transporter AB samt ett leasingavtal från maj-juni 1983 enligt vilket "Nordsales Kredit & Förvaltnings AB" hyr ut bl a den aktuella lastbilen till Fjärrgodstransporter i Sollentuna AB.

Riksskatteverket har till stöd för sitt i målet i första hand framställda yrkande anfört att det ej kan anses visat att Nordsales Förvaltnings & Kredit AB varit ägare eller uthyrare av lastbilen. Då det finns ett flertal bolag i vilkas firmor namnet Nordsales ingår kan enligt verket identitet inte anses föreligga mellan Nordsales Förvaltnings & Kredit AB och det bolag - Nordsales AB - som i fakturan d 17 juli 1981 står som mottagare av lastbilen. I handlingar ingivna till bilregistret upptas enligt verket som ägare av lastbilen ett bolag med annat organisationsnummer än det för Nordsales Förvaltnings & Kredit AB angivna. Till stöd för detta påstående har verket åberopat bl a kopior av registreringsbevis och fordonsanmälningar. För den händelse Nordsales befinns en gång ha varit ägare och uthyrare av last bilen, har enligt verket Nordsales likväl inte styrkt sin äganderätt till bilen vid utmätningstillfället men väl visat skäl för föreläggande enligt 4 kap 20 § UB.

Till bemötande av vad riksskatteverket anfört har klagandebolaget uppgett att Nordsales Handels & Konsult AB förvärvade lastbilen 1981, att detta bolag i aug 1982 överlät bilen till Nordsales Förvaltnings & Kredit AB, som är ett för leasingverksamhet särskilt bildat helägt dotterbolag, samt att överlåtelsen av förbiseende inte anmälts till bilregistret. Nordsales har i sitt bemötande vidare invänt att den chaufför som förde bilen, när denna stoppades vid poliskontrollen i juli 1983, inte var anställd hos D.W. och att lastbilen därför vid utmätningstillfället inte kan anses ha varit i D.W:s besittning.

Kronofogdemyndighetens och HovR:ns ställningstaganden i målet torde utgå från antagandet att lastbilen d 12 juli 1983 fördes av en hos D.W. anställd person. Anledning saknas att nu gå ifrån detta antagande. Under sådana omständigheter får lastbilen bedömas ha varit i D.W:s besittning då den

utmättes. Den skall därför enligt 4 kap 18 § UB anses tillhöra D.W., om det ej framgår att den tillhör annan.

Flera omständigheter talar för att lastbilen vid utmätningstillfället ägdes av Nordsales Förvaltnings & Kredit AB. Den i målet förebragta utredningen lämnar emellertid rum för viss osäkerhet härvidlag. Någon dokumentation som utvisar att lastbilen har övergått till nämnda bolag från moderbolaget Nordsales Handels & Konsult AB finns sålunda inte. Inte heller har lämnats någon säkerställd förklaring till varför lastbilen vid utmätningstillfället disponerades av D.W.. Det kan därför inte med tillräcklig grad av visshet sägas framgå att lastbilen tillhör klagandebolaget, och yrkandet om upphävande av utmätningen kan inte vinna bifall. Däremot föreligger skäl att meddela bolaget föreläggande enligt 4 kap 20 § UB att beträffande lastbilen väcka talan mot utmätningssökandena och D.W:s konkursbo.

Slut. HD ändrar på det sättet HovR:ns beslut att Nordsales Förvaltnings & Kredit AB med tillämpning av 4 kap 20 § UB föreläggs att, inom en månad från det att HD:i beslut delges bolaget, vid Södra Roslags TR väcka talan i saken mot staten genom riksskatteverket, mot övriga utmätningssökande (här ej angivna; red:s anm) och mot D.W:s konkursbo, vid risk att bolaget annars förlorar sin rätt mot utmätningsborgenärerna, om inte dessa inom den angivna tiden har väckt talan i saken mot bolaget. Den utmätta lastbilen får inte utan bolagets samtycke säljas förrän tvisten har blivit slutligt avgjord eller tiden för talans väckande har gått ut.

Sökord: Utmätning

Litteratur:
